

LAPSIASIANEUVOITTELUKUNNAN ASETTAMINEN

Taustaa

Lapsiasianeuvottelunasta säädetään laissa lapsiasiavaltuutetusta (1221/2004) ja sitä koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (274/2005).

Lain 4 §:n mukaan lasten aseman ja oikeuksien sekä niitä koskevan viranomaisten yhteistyön edistämistä varten *lapsiasiavaltuutetun apuna* toimii neuvottelukunta. Lakia koskevan asetuksen 5 §:n mukaan neuvottelukunnan asettaa lapsiasiavaltuutetun ehdotuksesta valtioneuvosto. Neuvottelukunta asetetaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnan ensimmäinen toimikausi alkaa 1.9.2006 ja päättyy 31.5.2011.

Neuvottelukunnan kokoonpano täyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 momentin (232/2005) mukaisen 40 %:n tasa-arvoikiintiön.

Neuvottelukunnan perustehtävänä on edistää lasten aseman ja oikeuksien kannalta tarpeellista viranomaisten ja myös muiden tahojen välistä yhteistyötä. Näin ollen se osaltaan myös vastaa yleisempään lapsipolitiikan koordinaation tarpeeseen.

Lapsiasianeuvottelukunta poikkeaa esim. tasa-arvoasiain neuvottelukunnasta siten, että neuvottelukunnan puheenjohtajana on lapsiasiavaltuutettu itse. Tarkoituksena on siis, että neuvottelukunta on hyvin tiiviisti lapsiasiavaltuutetun työtä tukeva. Neuvottelukunta voisi näin ollen myös keskustella ja antaa palautetta valtuutetun toimintasuunnitelmaan sekä toimintakertomuksen tekemiseen. Esimerkiksi toimintasuunnitelman osalta on keskeistä luoda verkostoja ja yhteyksiä eri hallinnonalojen toimintaan.

Tästä näkökulmasta neuvottelukunnan jäsenten olisi tarkoituksenmukaista olla henkilöitä, jotka oman taustatahonsa, ministeriön, muun viranomaisen tai järjestön puolesta voivat vastata neuvottelukunnassa annetuista yhteistyö- tai muista sitoumuksista.

Asetuksessa määritellyissä tehtävissä korostuu neuvottelukunnan rooli myös kansainvälisen yhteistyön edistämässä sekä kansainvälisen kehityksen arvioinnissa. Neuvottelukunta voisi tätä kautta myös osallistua YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen toteutumisen seurantaan.

Neuvottelukunnan asettaminen

Neuvottelukunnassa on *puheenjohtaja, varapuheenjohtaja* ja enintään *14 muuta jäsentä*, joista kullakin on *henkilökohtainen varajäsen*. Neuvottelukunta voi ottaa itsel-

leen *sivutoimisen sihteerin*. Neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Puheenjohtajana toimii lapsiasiavaltuutettu.

Kokoonpanon tulee edustaa **eri hallinnonalojen, alue- ja paikallistason** sekä neuvottelukunnan toimialaan liittyvien **järjestöjen ja muiden vastaavien tahojen** asiantuntemusta. Neuvottelukunta voi myös **asettaa selvitys- ja työryhmiä** sekä **kuulla asiantuntijoita**. Mikäli joku jäsenistä eroaa kesken kauden, valitaan tilalle samaa tahoja edustava henkilö.

Neuvottelukunnan tehtävät

Neuvottelukunnan tehtävänä on toimia lapsiasiavaltuutetun apuna erityisesti viranomaisten välisen yhteistyön edistämiseksi lasten oikeuksien ja lasten aseman edistämiseksi. Valtuutetun tehtävistä säädetään lain 2 §:ssä ja neuvottelukunnan tehtävistä valtioneuvoston asetuksen 6 §:ssä. Valtuutetun ja neuvottelukunnan yhteistyösuhteen hahmottamiseksi seuraavassa esitetään molempien tehtäväkuvaukset rinnakkain.

Lapsiasiavaltuutettu

Lain lapsiasiavaltuutetusta 2 §:n mukaan lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on **yhteistyössä** muiden **viranomaisten** sekä toimialansa **järjestöjen ja vastaavien muiden** toimijoiden kanssa edistää lapsen edun ja oikeuksien toteutumista.

Tehtävässään lapsiasiavaltuutetun tulee:

- 1) arvioida lapsen edun ja oikeuksien toteutumista ja seurata lasten ja nuorten elinolosuhteita;
- 2) seurata lainsäädäntöä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa sekä arvioida niiden vaikutuksia lasten hyvinvointiin;
- 3) aloittein, neuvoin ja ohjein kehittää yhteiskunnallista päätöksentekoa lasta koskevissa asioissa ja edistää lapsen edun toteutumista yhteiskunnassa;
- 4) pitää yhteyksiä lapsiin ja nuoriin ja välittää heiltä saamaansa tietoa päätöksentekoon;
- 5) kehittää yhteistyömuotoja eri toimijoiden välille;
- 6) välittää lapsia koskevaa tietoa lapsille, lasten parissa työskenteleville, viranomaisille sekä muulle väestölle; sekä
- 7) edistää eri tavoin YK:n yleiskokouksen hyväksymän lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen toteutumista

Lapsiasianeuvottelukunta

Valtioneuvoston lapsiasiavaltuutetusta antaman asetuksen 6 §:n mukaan lapsiasianeuvottelukunnan tehtävänä on **lapsiasiavaltuutetun apuna**:

- 1) tehdä ehdotuksia ja antaa lausuntoja lasten aseman ja oikeuksien edistämiseksi;
- 2) edistää kansallisten ja kansainvälisten eri toimijoiden välistä yhteistyötä lasten asemaan ja oikeuksiin liittyvissä kysymyksissä;

- 3) seurata ja arvioida kansallista ja kansainvälistä kehitystä lasta koskevissa asioissa;
- 4) toimia lasten aseman vahvistamiseksi yhteiskunnassa sekä vaikuttaa siihen, että asenteita yhteiskunnassa kehitetään lapsimyönteisemmiksi ja että edistetään tietojen saamista lasten asemasta ja oikeuksista;
- 5) hoitaa muita mahdollisia toimialaansa kuuluvia asioita, jotka lapsiasiavaltuutettu tuo sen käsiteltäväksi.